

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLOMOUC

příspěvková organizace

MOZARTOVA 48, 779 00 OLOMOUC

tel.: 585 427 142, 775 116 442; fax: 585 422 713

email: kundrum@centrum.cz; www.zs-mozartova.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt: ŠKOLA RADOSTI, ŠKOLA KVALITY

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.3688

EU PENÍZE ŠKOLÁM

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLOMOUC

příspěvková organizace

MOZARTOVA 48, 779 00 OLOMOUC

tel.: 585 427 142, 775 116 442; fax: 585 422 713

email: kundrum@centrum.cz; www.zs-mozartova.cz

Autor:	<i>Mgr. Eva Ehlerová</i>
Vzdělávací oblast:	<i>Matematika a její aplikace</i>
Vzdělávací obor:	<i>Matematika</i>
Vyučovací předmět:	<i>Matematika</i>
Ročník:	<i>7.</i>
Tematická oblast:	<i>Číslo a proměnná</i>
Téma hodiny:	<i>Postupný poměr</i>
Označení DUM:	<i>VY_32_Inovace_01.11.EHL.MA.7</i>
Vytvořeno:	<i>02. 01. 2013</i>

Postupný poměr

- úprava poměru
- slovní úlohy
- procvičování

Spojení jednoduchých poměrů

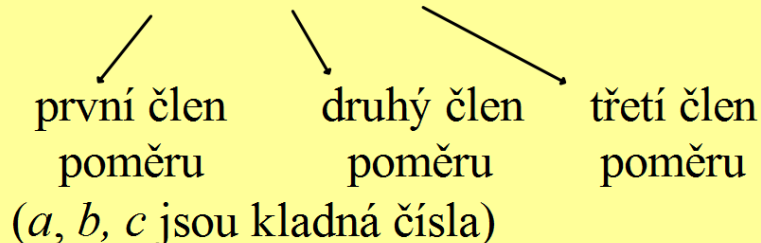
- slovní úlohy
- procvičování

Postupný poměr

Postupným poměrem *porovnááme* tři a více údajů
délky, obsahy, objemy, hmotnosti, počty lidí, stromů, částky peněz, ...

poměr **$a : b : c$** čteme *á ku bé ku cé*

Čaj pro dobrou pohodu.

Smíchej 1 díl pelyňku, 6 dílů kmínu, 8 dílů fenyklu, 4 díly kozlíku, 5 dílů heřmánku a 3 díly řebříčku. Dej 4 čajové lžičky směsi na půl litru vody. Vezmu 5 gramů pelyňku. **Kolik mám přidat ostatních bylin?**

Pelyněk 1 díl .....5 gramů
kmín 6 dílů .....
fenykl 8 dílů .....
kozlík 4 díly .....
heřmánek 5 dílů .....
řebříček 3 díly .....

20 g   40 g   15 g   30 g   25 g

Postupný poměr

Spoj čarou poměry, které se sobě rovnají:

Prostor pro výpočty:

$$3 : 4 : 9$$

$$1\frac{1}{2} : \frac{5}{12} : 1\frac{3}{4}$$

$$18 : 5 : 21$$

$$4\frac{1}{4} : 1\frac{1}{2} : 2$$

$$8 : 5 : 2$$

$$2\frac{1}{2} : 2 : 4$$

$$15 : 12 : 24$$

$$2 : 1\frac{1}{4} : \frac{1}{2}$$

$$34 : 12 : 16$$

$$\frac{1}{3} : \frac{4}{9} : 1$$

Postupný poměr

V trojúhelníku jsou délky stran v postupném poměru 9:2:7, jeho obvod je 45 cm. Urči délky jeho stran.

sečteme díly poměru $9+2+7=18$

45 cm..... 18 dílů

1 díl..... $45:18=2,5$

9 dílů ..... $2,5 * 9 = 22,5$ cm

2 dílů ..... $2,5 * 2 = 5$ cm

7 dílů ..... $2,5 * 7 = 17,5$ cm

Zkouška:

$$o = a + b + c$$

$$o = 22,5 + 5 + 17,5$$

$$o = 45 \text{ cm}$$

Trojúhelník má stranu $a = 22,5$ cm, $b = 5$ cm a $c = 17,5$ cm.

Postupný poměr

Součet let tří sourozenců 39. Roky jsou vyjádřeny v postupném poměru 6:4:3. Urči věk sourozenců, když nejstarší z nich má 18 let.

nejstarší 18 let.....6 dílů (nejvíce dílů)

1 díl..... $18:6 = 3$ roky

4 díly..... $3*4 = 12$ let

3 díly..... $3*3 = 9$ let

Zkouška:

$$18+12+9=39$$

Sourozenci mají 18, 12 a 9 let.

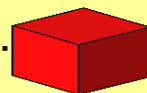

Postupný poměr

Provázek roztrhali na 3 díly v poměru $6,5 : 8 : 9,5$. Nejkratší část měřila 26 cm. Urči původní délku provázku.

Velikosti hran kvádra jsou v poměru $a:b:c=1:5:6$. Druhý člen poměru 80 cm. Vypočtejte objem kvádra.

Spojte jednoduché poměry v jeden postupný poměr.

$$\begin{array}{l} \underline{A : B : C} \\ 2 : 4 \\ \underline{\quad 2 : 7} \quad / \cdot 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 2 : 4 \\ \underline{\quad 4 : 14} \end{array}$$

$$2 : 4 : 14$$

$$\underline{\underline{1 : 2 : 2}}$$

$$\begin{array}{l} \underline{A : B : C} \\ 5 : \quad 7 \quad / \cdot 4 \\ \underline{4 : 10} \quad / \cdot 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \underline{A : B : C} \\ 5 : \quad 7 \\ \underline{\quad 1 : 9} \end{array}$$

nejmenší společný
násobek obou poměrů

$$\begin{array}{l} \underline{A : B : C} \\ 3 : 8 \\ \underline{\quad 3 : 12} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \underline{A : B : C} \\ 7 : \quad 3 \\ \underline{\quad 7 : 4} \end{array}$$

Rozdělení čísla v poměru

Urči počet žáků v jednotlivých sedmých třídách, jestliže platí $7.A : 7.B = 6 : 7$, $7.A : 7.C = 4 : 3$ a počet všech žáků v ročníku je 70.

$$\begin{array}{r} 7.A : 7.B : 7.C \\ 6 : 7 \\ 4 : \quad 3 \\ \hline 12 : 14 \\ 12 : \quad 9 \\ \hline 12 : 14 : 9 \end{array}$$

Součet členů poměru $12+14+9=35$

$$1 \text{ díl} \dots\dots\dots 70:35 = 2$$

$$12 \text{ dílů} \dots\dots\dots 2 \cdot 12 = 24 \text{ žáků}$$

$$14 \text{ dílů} \dots\dots\dots 2 \cdot 14 = 28 \text{ žáků}$$

$$9 \text{ dílů} \dots\dots\dots 2 \cdot 9 = 18 \text{ žáků}$$

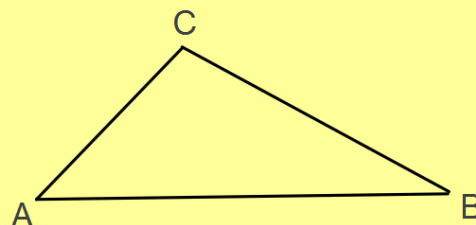
$$\text{Zkouška: } 24 + 28 + 18 = 70$$

Ve třídě 7.A je 24 žáků, 7. B má 28 žáků a 7.C má 18 žáků.

Procvičování

Vypočítej vnitřní úhly trojúhelníku ABC. Poměr $\alpha:\beta=1:2$; $\beta:\gamma=6:11$.

Procvičování

Délka prvního a druhého skoku Martina ve skoku do dálky je v poměru $7 : 6$, druhého a třetího pokusu je $9 : 10$.

- Urči délky všech Martinových skoků pokud víš, že nejkratší skok měřil 360 cm.
- Urči v jakém poměru je Martinův nejdelší skok k nejdelšímu skoku Patrika, který skočil 480cm.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLOMOUC

příspěvková organizace

MOZARTOVA 48, 779 00 OLOMOUC

tel.: 585 427 142, 775 116 442; fax: 585 422 713

email: kundrum@centrum.cz; www.zs-mozartova.cz

Seznam použité literatury a pramenů:

ODVÁRKO, O., KADLEČEK, J. MATEMATIKA pro 7. ročník základní školy 2:
Prometheus, 1998. ISBN 978-80-7196-285-4. s. 18

Použité zdroje:

Obrazový materiál je použit z knihovny prostředků ActivInspire.